GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḊI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 23. Vinerĭ, 30 Ianuariu (11 Februariu.) 1887.

Din causa S-tei sĕrbătorĭ de mâne ḍiarulŭ nu va apăré până Sâmbătă séra.

Brașovŭ, 29 Ianuariu 1887.

Deși de aprópe douĕḍecĭ de anĭ încóce guvernele unguresci îșĭ dau cele mai marĭ silințe ca, prin totŭ felulŭ de uneltirĭ pe cale legislativă și administrativă, sĕ facă sĕ amuțéscă vocea naționalitățilorŭ nemaghiare din Transilvania și Țéra unguréscă; deși le-a succesŭ a despoia de faptŭ pe naționalitățĭ de beneficiulŭ drepturilorŭ constituționale, creândŭ în tóte părțile maioritățĭ artificiale maghiare și ocupândŭ tóte funcțiunile publice cu Maghiarĭ și cu Maghiaronĭ; deși au făcutŭ imposibilă orĭce representare a intereselorŭ acestorŭ naționalitățĭ, închiḍêndu-le chiar și porțile parlamentului; deși Ungurii, din carĭ se compune aḍĭ aprópe esclusivŭ representanța țĕrei, fiă de orĭce partidă séu colóre, se ridică în contra naționalitățilorŭ de câte orĭ se face amintire de ele în cameră, vrêndŭ sĕ le denege îndreptățirea de a fi și de a se manifesta în țéră ca individualitățĭ deosebite: totușĭ nu mai este aḍĭ nicĭ unŭ secretŭ pentru lumea cea mare, că popórele nemaghiare, carĭ facŭ maioritatea absolută a poporațiunei statului, suntŭ cuprinse de-o adêncă nemulțămire și suntŭ departe de a se împăca cu actuala stare a lucrurilorŭ în regatulŭ s-lui Stefanŭ.

Ómenii politicĭ din țĕrile esterne, carĭ cunoscŭ situațiunea adevĕrată interióră dela noi și se interesézā de desvoltarea monarchiei nóstre vĕdŭ cu surprindere, că nicĭ fațā cu marele periculŭ ce amenință monarchia nóstră din afară, Ungurii nu vorŭ sĕ părăsécă cărarea prăpăstiósă, pe care au apucatŭ cu politica lorŭ de maghiarisare și că nu facŭ nicĭ cea mai mică încercare de a se împăca cu naționalitățile.

Unulŭ din ḍiarele de frunte române de peste Carpațĭ dă espresiune acestei juste mirărĭ ḍicêndŭ: „In împrejurările actuale, când Europa este amenințată de unŭ crâncenŭ rĕsboiu și când în specialŭ Austro-Ungaria este amenințată d'a fi năpădită de valurile colosului dela nordŭ, în aceste împrejurări, ḍicemŭ, credeamŭ că Maghiarii vorŭ înțelege necesitatea unei bune înțelegerĭ între ei și naționalitățĭ“.

Cam totŭ în sensulŭ acesta le-a vorbitŭ Maghiarilorŭ întrunițĭ în parlamentŭ deputatulŭ sêrbŭ Dimitrievicĭ, admoniându-i frățesce ca sĕ mulțăméscă popórele nemaghiare. Rĕspunsulŭ ce l'a primitŭ dela representanții elementului domnitorŭ maghiarŭ scimŭ, că a fostŭ o „desaprobare generală.“

Acum vine și distinsulŭ naționalistŭ sêrbŭ Dr. Mihail Polit și accentuéză într'o broșură întitulată: „Unŭ cuvêntŭ la situațiune“, necesitatea d'a se împăca naționalitățile. Elŭ ḍice la sfêrșitulŭ scrierei sale:

„Décă raporturile rassei domnitóre maghiare cu naționalitățile n'arŭ fi atâtŭ de rele, crisa orientală n'ar avé acea însemnătate pentru Ungaria, la care de faptŭ a ajunsŭ. Ungaria ar puté fi ferită de urmările crisei orientale décă rassa maghiară ar avé încă în ultima óră resignațiunea de-a se împăca cu naționalitățile. Și naționalitățile voiescŭ integritatea Ungariei, dér o voiescŭ în spiritulŭ s-lui Stefanŭ — nu ca *regnum unius linquae*“.

Nu ne trebue sfatulŭ naționalistului Polit — esclamă unŭ ḍiarŭ de frunte ungurescŭ — amŭ renunțatŭ de multŭ a'lŭ capacita și a fi capacitațĭ de dênsulŭ.

Ca dovadă că Ungurii nu se gândescŭ a-șĭ schimba politica fațā cu naționalitățile ne servesce declararea, ce a făcut'o ministrulŭ de instrucțiune Trefort cu ocasiunea felicitărilorŭ, ce i s'au adusŭ ḍilele aceste din incidentulŭ aniversărei a 70-a a ḍilei nascerei sale. „Statulŭ nostru este și trebue sĕ fiă unŭ statŭ maghiarŭ“, ḍise Trefort, și orĭ și cine scie ce însémnă acésta în gura unui ministru, care négă natura poliglotă a statului ungarŭ.

Cu tóte aceste Ungurii dela putere sêmtŭ, că ar fi consultŭ sĕ mai slăbéscă puținŭ din córdă în raportulŭ lorŭ cu naționalitățile în fața periculului, ce amenință din afară. Dér ei nu se gândescŭ la pace, ci numai la unŭ armistițiu provisorŭ, până ce va trece furtuna. Eată ce scrie ḍiarulŭ guvernamentalŭ „Kolozsvar“ într'unŭ articulŭ, în care înșiră diferite datorințe, ce le-ar avé Maghiarii:

„Este mai departe o datorință maghiară de-a stărui ca raporturile dintre naționalitățile locuitóre în acestŭ statŭ — *celŭ puținŭ fațā cu pericululŭ din afară, ce pe toțĭ ne amenință deopotrivă* — sĕ se întăréscă după putință. Trebue sĕ încunjurămŭ certele superflue, desbinările ce slăbescŭ puterile, când póte fi vorba de a sări cu întrebuințarea tuturorŭ forțelorŭ nóstre întrunite în apĕrarea patriei, care ne este deopotrivă patriă tuturorŭ.“

Ungurii din Aradŭ au și aflatŭ mijloculŭ de-a „întări“ „după putință“ raporturile lorŭ cu Românii și Sêrbii. Ei colportéză p'acolo o „poesiă“ românéscă, pe care o publicămŭ mai josŭ, ca unŭ productŭ caracteristicŭ alŭ sentimentelorŭ lorŭ în timpulŭ de fațā.

In fața periculului ce amenință din afară „bunii Ungurĭ“ întindŭ mâna „frațilorŭ dulcĭ“ Românĭ și Sêrbĭ spunêndu-le, că ei, Ungurii, suntŭ „tarĭ și vêrtoșĭ.“ Eată în putine cuvinte cuprinsulŭ acestui apelŭ în versurĭ.

Nu înțelegemŭ de ce Ungurii âmblă pe căi pieḍise sĕ încheiă „dulce frățiă“ cu Românii. De ce nu le ḍicŭ: Eată vĕ recunóscemŭ drepturile vóstre și dațĭ mâna cu noi sĕ scăpămŭ de nevoi?

Dér a spusŭ „Kolozsvár,“ ca Ungurii sĕ ne cruțe câtŭ timpŭ va juca ursu prin vecinĭ, apoi după aceea ne vorŭ fi frațĭ ca și până acum.

Acésta ne aduce aminte făr' de voiă de vorba Țiganului, când pe unŭ întunerecŭ mare avêndŭ sĕ trécă peste o punte cu slănina în spate ḍise: „Lumină, Dómne, lumină, că-țĭ dau și ție slănină!“ După ce trecù puntea la lumina fulgerelorŭ îșĭ rîse în pumnĭ și ḍise: „Orĭ ei lumina, orĭ n-ei lumina, slănină totŭ nu ți-oi da.“

Generalulŭ Boulanger.

»Fonightly Review“ publică asupra generalului Boulanger, actualulŭ ministru de rĕsboiu alŭ Franciei, unŭ portretŭ din cele mai strălucite, datoritŭ unui fostŭ ministru englesŭ, Sir Charlos Dilke. Étă'lŭ:

„Nu e o personalitate ordinară aceea a generalului Boulanger. Elŭ a ajunsŭ fórte iute la primulŭ rêndŭ. Gambetta îlŭ clasa printre cei patru mai bunĭ ofițerĭ din armata francesă, alŭ treilea, décă nu mĕ înșelŭ. Elŭ e încă tênĕrŭ, simpaticŭ și frumosŭ vorbărețŭ. Îșĭ datoresce sórta d-lui Clemenceau, dér începe deja sĕ-șĭ eclipseze patronulŭ, care nicĭ odată nu a fostŭ fórte popularŭ. In generalŭ, lumea consideră că nu s'a condusŭ ca unŭ omŭ de ispravă într'o circumstanță recentă, dér se recunósce, totŭ în generalŭ, că acesta nu i-a atinsŭ câtușĭ de puținŭ prestigiulŭ. De nu mĭ-ar fi témă sĕ se créḍă că exagerezŭ, așĭ ḍice, că dela Napoleonŭ la apogeulŭ puterei sale, și póte dela La Fayette în 1830 nicĭ unŭ omŭ nu s'a bucuratŭ în Francia de o popularitate comparabilă cu aceea a generalului Boulanger.

Și sĕ nu credețĭ că lumea salónelorŭ nu-i este vrăjmașă; dér în Francia, mai puținŭ chiar decâtŭ în orĭce altă țéră, salónele nu au nicĭ o influență.

Elŭ este mai popularŭ în masa armatei decâtŭ principele presidentŭ în 1849—1850, și décă întêlnesce puțină simpatiă în cadrele superióre sĕ scie că celalaltŭ era în acelașĭ casŭ. In realitate, numele generalului Boulanger este acela póte după alŭ d-lui de Lesseps, singurulŭ adevĕratŭ poporalŭ în Francia. Lucru straniu, de altmintrelea, în acelașĭ timpŭ, pe când elŭ este temutŭ de toțĭ ómenii politicĭ, nimenĭ nu vorbesce de elŭ fără unŭ surisŭ; le e frică dér nu-lŭ iau la seriosŭ și, neținêndŭ contŭ de prestigiulŭ lui pe lângă chiar citítorii lorŭ, ḍiarele îlŭ tratéză cu plăcere de saltimbacŭ.

Nu se póte tăgădui că este ceva șarlatanescŭ în firea lui, și nu se póte sĕ fie cu totulŭ streinŭ reclamei care se face în jurulŭ numelui sĕu. Cu tóte acestea elŭ este unŭ bunŭ ministru de rĕsboiu și este permisŭ sĕ credemŭ că neobosita sa solicitudine pentru soldatŭ este unŭ efectŭ alŭ simțimintelorŭ sale generóse care nu se potŭ pune fără nedreptate pe socotéla unorŭ calcule de interesŭ personalŭ.

Dér în Germania lumea nu este liniștită asupra situațiunei ce șĭ-a făcutŭ generalulŭ Boulanger și pressa germană îlŭ arată bucurosŭ ca partisanŭ alŭ ideilorŭ rĕsboinice Mie mi se pare că acésta este o mare eróre. Tendința sa de a pune unŭ frêu expedițiilorŭ (așa ḍise coloniale îmĭ pare dictată mai puținŭ de gândulŭ ascunsŭ alŭ unei agresiunĭ europene decâtŭ de o prudență vrednică de laudă din tóte punctele de vedere. Intr'unŭ cuvêntŭ nu sunt din acei carĭ credŭ, că generalulŭ Boulanger sĕ pótă exercita o influență seriósă asupra Franciei și Europei.

Unŭ cuvêntŭ la situațiune.

Sub acestŭ titlu *(Recimu Koju)* fostulŭ deputatŭ dietalŭ sêrbŭ *Dr. Mihailŭ Politŭ* a datŭ la lumină în Neoplanta (Neusatz) o broșură politică, în care atingêndŭ cestiunea orientală vorbesce despre raporturile interne ale Ungariei.

Crisa orientală, ḍice autorulŭ, influințéză asupra raporturilorŭ interne ale Ungariei, anume asupra raportului naționalitățilorŭ, contra cărora ne'ncrederea cresce séu scade, după diferitele desfășurărĭ ale crisei orientale. Actualminte Ungurii credŭ că cu posițiunea câștigată în Serbia și cu pretinsa disposițiune antiruséscă în Bulgaria au făcutŭ unŭ pasŭ înainte fațā cu Rusia în peninsula balcanică. Deșértă ilusiune. Simpatiile popórelorŭ balcanice pentru Rusia suntŭ neschimbate și în Sofia și în Belgradŭ numai se amăgesce lumea cu pretinsa disposițiune antiruséscă. Mare ilusiune îșĭ facŭ Ungurii și cu privire la posițiunea ce credŭ că a câștigat'o monarchia fațā cu Rusia în Bosnia și Herțegovina. Rusia nu va consimți nicĭodată la anexarea acestorŭ provincii de către Austro-Ungaria, căcĭ cestiunea sêrbéscă în peninsula balcanică este totodată o cestiune ruséscă, cestiunea posițiunei de mare putere a Rusiei la Bosforŭ.

Trecêndŭ la Ungaria, Dr. Politŭ ḍice, că neîncrederea fațā cu naționalitățile și anume fațā cu Sêrbii din Ungaria din incidentulŭ crisei orientale e cu totulŭ nejustificată. Raportului Rusiei de mare putere, Sêrbii din Ungaria nu'i potŭ nicĭ strica, nicĭ folosi. Sĕ nu li-se împute naționalitățilorŭ și anume Sêrbilorŭ, că n'arŭ fi căutatŭ sĕ se înțelégă cu rasa domnitóre. După diploma din Octomvre 1860 li s'a întinsŭ Maghiarilorŭ frățesce mâna și tóte s'au uitatŭ. Nicĭ Croații nicĭ Sêrbii n'au voitŭ sĕ trimétă deputațĭ în dieta lui Schmerling și atuncĭ ușorŭ s'ar fi putută face începutulŭ cu federalismulŭ slavŭ. Décă Croații și Sêrbii ar fi cedatŭ, Schmerling ar fi făcutŭ atuncĭ încercarea cu alegerile directe pentru dieta Ungariei și ar fi și reușitŭ, celŭ puținŭ în cercurile nemaghiare. Atitudinea de atuncĭ a Croațilorŭ și Sêrbilorŭ a făcutŭ acésta cu neputință.

După pactulŭ din 1867, întregulŭ raportŭ alŭ naționalitățilorŭ s'a schimbatŭ din temeliă Se vede în acésta unŭ sistemŭ întregŭ. Ântêiulŭ pactŭ cu Croația în 1868 a fostŭ posibilŭ numai printr'o ordine electorală octoatră. După pactulŭ cu Croația au urmatŭ mĕsurile de represalii fațā cu naționalitățile: cu »Matica“ slovacă, cu gimnasiile slovace, cu fondulŭ sêrbescŭ Tökölyanŭ ș. a. Se puté vedé din aceea, că cestiunea naționalităților în Ungaria a devenitŭ cestiune de putere a rassei domnitóre. Și a rĕmasŭ până aḍĭ o cestiune de putere — în acésta zace caracterulŭ periculosŭ alŭ acesteia fațā cu crisa orientală.

Vorbindŭ de cestiunea bisericéscă, Dr. Polit ḍice, că autonomia bisericei sêrbescĭ ar fi sĕ se acomodeze caracterului episcopalŭ alŭ bisericei rĕsăritene. Dér toc-

mai în spiritulŭ bisericei rĕsăritene este justificată participarea elementului mireanŭ la administrarea esternă a bisericei şi hierarhia sêrbéscă n'ar trebui sĕ se témă şi sĕ împedece acéstă participare. Alegerea patriarhului este unŭ dreptŭ nendoiosŭ, esercitatŭ de doi seculĭ, alŭ poporului sêrbescŭ. Dér guvernulŭ ungurescŭ nu vrea patriarchŭ, ci unŭ felŭ de funcţionarŭ în Cirlovitŭ. Prin numirea patriarhului a devenitŭ permanentŭ conflictulŭ cu congresulŭ sêrbescŭ.

Cu privire la raporturile de partidă ale Sêrbilorŭ, autorulŭ ḑice, că partida naţională a fostŭ unită aprópe 20 de anĭ şi avea ca organŭ „Zastava“. Prin aşa numitulŭ programŭ din Chichinda de acum trei anĭ, s'a făcutŭ o spărtură în acésta partidă. Aderenţii programului din Chichinda au pusŭ mâna şi pe „Zastava«, dér numai pentru scurtŭ timpŭ. Programulŭ din Chichinda a fostŭ desaprobatŭ, atâtŭ de poporulŭ sêrbescŭ câtŭ şi de guvernŭ; de acela fiindŭ că oferea prea puţinŭ, de guvernŭ fiindŭ că nu voia s'audă nicĭdecum despre unŭ programŭ alŭ vre-unei naţionalităţĭ. Actualminte nu esistă nicĭ o »partidă chichindană«. Din contră s'a născutŭ între Sêrbĭ o partidă plină de mişcare: socialdemocraţii, care din parte-i a pusŭ mână pe „Zastava«. De altă parte vechea partidă naţională sêrbéscă a înfiinţatŭ organulŭ ei propriu „Branik«, şi acéstă partidă are şi maioritatea în congresulŭ sêrbescŭ

Vorbindŭ érăşĭ despre cestiunea orientală, Dr. Polit ḑice, că cu câtŭ duréză mai multŭ timpŭ crisa orientală, cu atâtŭ mai sigurŭ e succesulŭ Rusiei. Nu-i vorbă, Rusia are interese în peninsula balcanică, dér nu interesŭ nemijlociiŭ d'a sdruncina esistenţa Austro Ungariei, pe când Germania are unŭ interesŭ naţionalŭ d'a anexa cele 10 milióne de Germanĭ. Autorulŭ înţelege febrila escitaţiune în Ungaria în urma celorŭ ce se petrecŭ în peninsula balcanică. Décă raportulŭ rassei domnitóre cu naţionalităţile n'ar fi atâtŭ de rĕu, crisa orientală n'ar avé acea însemnătate, la care în faptă a ajunsŭ pentru Ungaria. Acésta ar puté fi ferită de urmările crisei orientale, décă rassa maghiară ar avé încă în ultima óră resignaţiunea, d'a se împăca cu naţionalităţile. Naţionalităţile încă vréu intregitatea Ungariei dêr o vréu în spiritulŭ Sfântului Stefanŭ — nu ca *regnum unius linguae.*

Ungurii şi Românii.

„Românulŭ“ de Dumineca 6 Februariu n. scrie la adressa Ungurilorŭ unŭ articulŭ de fondŭ, din care reproducemŭ următórele:

Amŭ auḑitŭ destule plângerĭ, amŭ înregistratŭ destule nedreptăţĭ ce se facŭ Românilorŭ de peste munţĭ de către compatrioţii lorŭ maghiarĭ. Din când în când ne-amŭ şi ocupatŭ cu starea lorŭ şi totd'auna amŭ terminatŭ prin a ne adresa către sferele conducĕtóre maghiare ca sĕ pună capĕtŭ unei stărĭ de lucrurĭ, care nu póte sĕ aibă decâtŭ urmărĭ triste atâtŭ pentru Ungurĭ câtŭ şi pentru Românĭ.

Şi în împrejurările actuale, când Europa este ameninţată de unŭ crâncenŭ resbelŭ şi cândŭ în specialŭ Austro-Ungaria este ameninţată d'a fi năpădită de valurile colosului dela nordŭ, în aceste împrejurărĭ ḑicemŭ, credeamŭ că Maghiarii vorŭ înţelege necesitatea unei bune înţelegerĭ între ei şi naţionalităţĭ.

Incăerarea Austro-Ungariei cu Rusia este fórte probabilă, şi de aceea în faţa unei asemenea eventualităţĭ, orĭ cine ar fi în dreptŭ a presupune, că bărbaţii de statŭ din Austro-Ungaria vorŭ căuta înainte de tóte sĕ creeze în lăuntru monarchiei o stare de lucrurĭ, carĭ sĕ satisfacă legitimele dorinţe ale tuturorŭ popórelorŭ din monarchiă.

Aşa îi spune fiăcăruia mintea sănĕtósă. Cu tóte acestea în Ungaria lucrurile se petrecŭ altfelŭ. Conducĕtorii Ungariei, în locŭ d'a căuta sĕ mai îndrepteze unele rele din trecutŭ, continuă a brusca naţionalităţile prin politica lorŭ

Lăsândŭ la o parte diversele mĕsurĭ administrative şi sbuciumările continue ale societăţii maghiare cu Kulturegyleturile ei, vomŭ spune numai că în camera ungară, urmândŭ discuţiunea asupra bugetului, nicĭ unulŭ dintre deputaţii maghiarĭ n'a găsitŭ de cuviinţă sĕ ḑică măcarŭ o vorbă de mângăiere pentru naţionalităţĭ. Ba unui deputatŭ sêrbŭ, care a îndrăsnitŭ a'şĭ rădica glasulŭ în favorulŭ celorŭ apăsaţĭ, i s'a rĕspunsŭ în nisce termenĭ, care orĭ-ce, numai mulţămire nu potŭ produce în rândurile naţionalităţilorŭ.

Urmândŭ o asemenea politică, sĕ nu crédă Maghiarii că vorŭ isbuti sĕ întăréscă basele monarchiei austro-ungare, şi chiar basele esistinţei lorŭ naţionale. Ceea ce voiescŭ ei, maghiarisarea, este unŭ visŭ, care le consumă puterile în lăuntru şi îi face slabĭ în afară.

„Românulŭ“ încheiă arătândŭ rĕulŭ ce resultă din faptulŭ, că puţinii deputaţĭ românĭ naţionalĭ, câţĭ au pĕtrunsŭ în dietă, n'au arătatŭ cu ocasiunea desbaterei generale asupra bugetului starea miserabilă în care se găsescŭ Românii din regatulŭ Ungariei, cerêndŭ îndreptare. Nu era de aşteptatŭ unŭ votŭ favorabilŭ din partea Ungurilorŭ, dér s'ar fi obţinutŭ unŭ resultatŭ moralŭ: s'ar fi mai auḑitŭ din nou, că Românii suntŭ fórte nemulţămiţĭ de purtarea Ungurilorŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Cererea *Kulturegyletului* ardeleanŭ d'a i se încuviinţa scutirea de porto pentru corespondenţa sa, ministrulŭ comunicaţiunei Baross sĕ o fi respinsŭ, precum se ḑice, pe temeiulŭ că promovarea intereselorŭ »culturale“ nu ţine de resortulŭ sĕu şi nu se póte lipsi de venitulŭ portului postalŭ. — Nĕsipŭ în ochii lumei. De altmintrelea ministrulŭ prin acésta dă a se 'nţelege, că nu interese culturale urmăresce Kulturegyletulŭ.

—x—

„Amerikai Nemzetör“ scrie: »*Agitatorii naţionalĭ* nicĭ în America nu suntŭ rarĭ. Unŭ anumitŭ Alexandru Cozubŭ cantorŭ gr. or. din Miklosfalva (com Şaroşŭ) emigrândŭ în Steelton, continuă şi aci cu agitările. Corubŭ a sositŭ din Ungaria la Steelton în 1 Dec. a. tr., şi cu tóte că posede pe deplinŭ limba maghiară, se delară ca amicŭ înfocatŭ (vad) alŭ panslavilorŭ şi alŭ Muscalilorŭ, pe conpatrioţii nostri toţĭ de aicĭ îi aţîtă în contra patriei şi naţiunei maghiare, preamărindŭ şi lăudândŭ pe Ţarulŭ tuturorŭ Ruşilorŭ.“ A rĕmasŭ acum sĕ se mai dovedéscă, décă „patrioţii« carĭ trecŭ pe cealaltă lume dau peste „agitatorĭ« şi „duşmanĭ« ai lorŭ. Mare focŭ pe „patriotulŭ“ din America, că dascălulŭ Cozubŭ orĭ Corubŭ nu se mărturisesce de Ungurŭ! Ce sĕ'i facĭ décă astfelŭ e firea Românului, pe care Dumneḑeu sĕ i-o ţină!

—x—

Sâmbătă séra, sĕptĕmâna trecută, s'a datŭ în sala hotelului Nr. 1 *balulŭ reuniunii femeilorŭ romano-catolice.* Balulŭ a fostŭ bine cercetatŭ. Dintre oficerĭ au luatŭ parte unŭ numĕrŭ mărişorŭ. Toaletele damelorŭ s'au distinsŭ prin eleganţa lorŭ. S'a jucatŭ fórte multŭ, mai alesŭ damele nicĭ timpŭ de repausŭ n'aveau, deórece erau mai puţinŭ numeróse decâtŭ dănţuitorii. Peste totŭ balulŭ a avutŭ frumósă reuşită.

—x—

O fóiă unguréscă spune, că în apropiare de *Nadeşŭ* gendarmeria a pusŭ mâna pe unŭ fugarŭ militarŭ din Moldova, anume Gavrilă Maftei, care petrecŭ aci în diferite locurĭ ale ţĕrii încă dela isbucnirea rĕsboiului din 1877/78.

—x—

Totŭ Sâmbătă séra, *doi hoţĭ*, dintre carĭ unulŭ se numesce Birfed, din Cernatŭ, în vêrstă de 20 anĭ, au pĕtrunsŭ în cancelaria notarului publicŭ d. Petru Nemeşŭ, fără sĕ pótă fura ceva, deórece banii şi alte hârtii de valóre erau păstraţĭ în casa de ferŭ şi hoţilorŭ le lipséu instrumeutele de spargere. Sosindŭ tocmai atuncĭ notarulŭ acasă, unulŭ din hoţĭ isbutì sĕ fugă, ér celălaltŭ ascunḑêndu-se într'o cameră, fù găsitŭ şi cu ajutorulŭ unui poliţistŭ fù scosŭ şi dusŭ la rĕcóre.

—x—

O *petrecere* se va arangia Sâmbătă în 31 Ianuariu (12 Februariu) 1887 în sala Redutei în folosulŭ copiilorŭ sĕracĭ din *Braşovulŭ-vechiu.* Biletele de intrare 50 cr. de persónă. Inceputulŭ la $7\frac{1}{2}$ óre precisŭ. *Comitetulŭ arangiatorŭ.* NB. Ofertele mărinimóse se vorŭ primi cu mulţămită şi se vorŭ chita pe cale ḑiaristică. Programa: 1. *Auḑiţĭ acolo*, corŭ mixtŭ, esecutatŭ de tinerimea adultă. 2) *Şoldanŭ Vitézulŭ*, monologŭ de V. Alexandri, esecutatŭ de d. I. Drăgănescu. 3) *Rugăciunea Românului*, corŭ mixtŭ, esecutatŭ de tinerimea adultă. 4) *Povestea unei păsăruicĭ,* poesie de V. Alexandri, declamată de două şcolăriţe. 5) *Porumbiţa*, solo, esecutatŭ de d-ra Paraschiva Chivĕraru. 6) *Oprişanulŭ*, poesie de V. Alexandri, declamată de elevulŭ Ioanŭ Axente. 7) *Frunḑuliţă*, corŭ mixtŭ. 8) *Bălcescu murindŭ*, solo, poesiă de V. Alexandri, esecutatŭ de d-lŭ Dumitru Haller. 9) *Josŭ în vale la isvorŭ*, cântecŭ poporalŭ, corŭ mixtŭ. După producţiune urméză danţŭ, începêndu-se cu căluşarulŭ şi bătuta. — Sperămŭ că publiculŭ românŭ va contribui după puterĭ la ajungerea unui scopŭ atâtŭ de umanitarŭ.

—x—

Marţĭ în 22 Februariu n. *Casina germană* din locŭ va da unŭ balŭ în sala redutei din cetate.

—x—

O femeiă mai în etate se primeşte, în condiţiunĭ fórte bune, ca *conducĕtóre a menagiului* la o moşiă din *România.* Doritórele de a ocupa acestŭ locŭ sĕ céră adresa dela administraţiunea fóiei nóstre, rĕmânêndŭ sĕ se pună singure în corespondenţă cu proprietarulŭ moşiei.

—x—

»Liberalulŭ« din Iaşĭ scrie următórele: „La 4 Decemvre, anulŭ espiratŭ, tênĕra *Maria Teodorescu,* supusă română, călăréţă de circŭ din trupa equestră a lui Cavini, s'a sinucisŭ, se crede că din causa gelosiei. Unŭ d. Lazio, călăreţŭ de circŭ, acum la Nizza, pretinde a fi singurulŭ moştenitorŭ asupra efectelorŭ rĕmase dela nenorocita. Poliţia locală, în urma intervenirei legaţiunei române din Roma, cercetéză spre a afla părinţii séu rudele mai de aprópe ale nenorocitei artiste«.

Oprirea cărţii „Rotacismulŭ la Moţĭ şi Istrienĭ.“

„Ellenzék“ dela 8 Februariu a. c. vorbindŭ despre confiscarea broşurei de mai susŭ la vama Predealŭ face următórele observărĭ la cele ḑise de noi:

FOILETONU.

Viéţa municipală în Dacia.

(Conferinţa d-lui Gr. Tocilescu ţinută la Atheneulŭ din Bucurescĭ.)

De două-ḑecĭ de anĭ încóce s'au introdusŭ reforme în studiulŭ archeologiei clasice. Inainte se studia numai Roma şi Atena şi încolo nimicŭ. Pentru ca sĕ cunóscemŭ istoria imperiului romanŭ, trebuie, pe lângă studiulŭ Romei, sĕ facemŭ şi pe alŭ celorĭ'alte părţĭ, adecă alŭ provinciilorŭ.

Inainte istoria romană dedea importanţă numai regalităţei romane şi republicei. Partea privitóre la imperiu era lăsată d'oparte séu se studia fórte pe scurtŭ, înşirându-se împĕraţii cu câteva fapte. Acésta provenia din pricina isvórelorŭ istorice, căcĭ puţinii istoricĭ ai epocei imperiale erau biografĭ simpli, lăsându-ne anecdote, intrige, crime, orgii d'ale cesarilorŭ, ear nu lucrurĭ din carĭ sĕ putemŭ trage unŭ învĕţămêntŭ. Când erau nevoiţĭ sĕ spună ceva neplăcutŭ cesarilorŭ, îlŭ fa sificau. Nicĭ unulŭ nu se ocupa de provincii, decâtŭ accidentalŭ şi fórte superficialŭ.

Istoricii vechĭ nu ţineau socotélă şi cugetau fórte puţinŭ la administratiă, la credinţele poporului, la organisarea milităréscă, la amcruntele vieţii sociale. Aḑĭ istoria trebue sĕ se scriă altfelŭ. Istoria Romei e istoria Europei şi Momsen a asemĕnatŭ lumea romană cu unŭ copacŭ mare rosŭ de timpŭ, ce stă sĕ caḑă din ce în ce, dér împrejurulŭ căruia crescŭ o sumă de vlăstare tinere.

Reforma care s'a făcutŭ în istoriă se datoresce inscripţiilorŭ, fiindŭ că Romanii orĭ pe unde au trecutŭ au scrisŭ ceva pe pietre, fiă de înmormêntare, fiă votive, tóte acestea nu erau linguşirĭ, ci scrise din întêmplare; decĭ au pentru noi mai mare interesŭ.

Când cetimŭ starea socială a Romei dela sfîrşitulŭ republicei, socotimŭ că ea avea sĕ caḑă îndată; dér trăì încă vreme destulă, căcĭ erau acele vlăstare carĭ îi dau viéţă. Decĭ în aceste vlăstare e unŭ interesŭ mare, căcĭ în ele e resumată cultura greco-romană, căcĭ în ce privescŭ rĕsbóiele ele suntŭ neînsemnate pe vremea imperiului, nefăcêndu-se nicĭ unulŭ decâtŭ pentru apĕrarea séu întărirea hotarelorŭ, ér nu de cucerire.

Istoria întrégă a imperiului romanŭ se resumă în trei cestiunĭ: apĕrarea fruntariilorŭ la Rinŭ, la Dunăre, şi la Eufrat.

Pe noi ne intereséză apĕrarea Dunării, ḑice conferenţiarulŭ. Face în scurtŭ istoria Dacilorŭ şi a cuceririi romane de aicĭ.

Acum 2000 de anĭ, unŭ poporŭ neastêmpăratŭ locuia ţĕrile nóstre şi mai alesŭ Transilvania. Acesta atacă cetăţile grece de pe marginea Mării Negre şi Caesar vrea sĕ facă o espediţiă în Iliria şi la Dunăre, dér e omorîtŭ. Augustŭ vrea şi elŭ, dér împrejurărĭ deosebite îlŭ împedecau. In luptele dintre Antoniu şi Octavianŭ se amestecară şi poporaţiile de la Dunăre şi mai alesŭ regele Cotizo. Tăria acestorŭ popóre vine de acolo că, după sistema lui Augustŭ de a face şi mercenarĭ, fiindŭ dispuşĭ la militariă, din ei îşĭ recrutau Romanii soldaţĭ, carĭ învĕţau limba, obiceiurile şi mai pre susŭ tactica militară a Romanilorŭ. După luptele civile, Octavianŭ bate pe Tracĭ, şi Moesia e supusă; ér nu e transformată în provinciă, ci lăsată cu prinţĭ feudalĭ.

Starea lucrurilorŭ de aci devine îngrijitóre şi Vespasianŭ aduce legiunĭ din Spania şi Italia ca sĕ apere provincia. Domiţianŭ este silitŭ sĕ încheie unŭ tractatŭ ruşinosŭ.

Traianŭ, venindŭ pe tronŭ, sfîrşeşte cu poporulŭ dacŭ. Elŭ a vrutŭ sĕ formeze aci o singură coloniă, cum nu s'a făcutŭ nicăirĭ, căcĭ acésta era limita cea mai espusă tuturorŭ invasiunilorŭ şi trebuia unŭ zidŭ puternicŭ.

Provincia Dacia coprindea Transilvania, Bănatulŭ şi din ţéra românéscă Oltenia. Numai acestea au fostŭ colonisate, numai în acestea s'au găsitŭ indicii. In Muntenia avemŭ rĕmăşiţe la Pietroasa, la Câmpu-lungŭ, în judeţulŭ Ialomiţa, unde e unŭ altarŭ alŭ unei ale de săgetătorĭ sirienĭ. Lângă Galaţĭ se găsescŭ urmele unei cetăţĭ, care e anterióră ocupărei romane şi depindea de autoritatea guvernatorului Moesiei inferiore.

Dintre tóte cetăţile ce se aflau în Dacia colonisată, cea mai însemnată era *Ulpia-Traiană.*

*

Ajungemŭ la studiulŭ vieţei municipale.

Sarmisegetuza, fiindŭ capitală, era şi reşedinţa gu-

„Nu'nţelegemŭ cu ce obrazŭ se mai gerézĕ incarnaţii şoviniştĭ ungurĭ ca ómenĭ liberalĭ când impedecă până şi mişcarea nóstră literară" — ḑice »Gazeta« în numerulŭ sĕu mai nou. Motivŭ la acésta espectorare i-a datŭ împrejurarea, că la Predealŭ a fostŭ opritŭ şi confiscatŭ unŭ pachetŭ de cărţĭ ce s'a espedatŭ din Bucurescĭ la Buciumŭ. In pachetŭ se aflau 70 esemplare din opulŭ lui Teofilŭ Frâncu, intitulatŭ »Rotacismulŭ la Moţĭ şi Istrienĭ", ce erau adresate învĕţătorului Candrea. Adevĕratŭ este, că opulŭ d-lui Teofilŭ Frâncu, care a studiatŭ în Cluşiu la gimnasiulŭ romano-catolicŭ, posede meritŭ literarŭ, pentrucă pertractândŭ asupra modului de pronunţare a poporului munteanŭ d. Frâncu dă cu socotéla, că pronunţarea acestui poporŭ arŭ fi una şi aceeaşĭ cu pronunţarea Românilorŭ istrianĭ; adevĕratŭ este şi aceea, că materialulŭ pentru lucrarea acelui opŭ i l'a procuratŭ învĕţătorulŭ gr. or. din Buciumŭ, Candrea, şi astfelŭ cu totŭ dreptulŭ a putută aştepta sĕ capete unŭ astfelŭ de pachetŭ de esemplare din acea ediţiune; întru aceea trebue sĕ mai recunóscemŭ, că în carte se cuprinde şi alt-ceva, mai cu sémă reinprospĕtézĕ evenimentele istorice şi încă faţă cu Maghiarii c'unŭ tonŭ plinŭ de ură, încâtŭ peste totŭ nu póte acea carte sĕ fiă potrivită pentru susţinerea amicabilelorŭ relaţiunĭ dintre Românii şi Maghiarii dela Munţĭ. O voce ca acésta nimenea n'ar putea-o suferi în România. O astfelŭ de mişcare literară, care culminézĕ în aceea, ca sĕ suscitămŭ ură în internulŭ patriei, între popórele sororĭ, este o mişcare literară ce gravitézĕ în afară. Opulŭ d-lui Frâncu la totŭ casulŭ ar fi scumpŭ, décă cu intenţiune nu ar fi adausŭ astfelŭ de lucrurĭ accidentale şi stricăcióse, cum este de esemplu şi descrierea castelului din Fărcădinŭ. Astfelŭ de apucăturĭ nu ajută la înaintarea culturei nicĭ unui ramŭ de literatură, de aceea nicĭ o nedreptate nu i s'a făcutŭ d-lui Teofilŭ Frâncu când i s'a opritŭ la graniţă acelŭ opŭ. Foiletonulŭ „Românului« şi aşa a comunicatŭ opulŭ acesta în bogatŭ cuprinsŭ".

„Peste totŭ ḑicêndŭ o parte din fraţii românĭ nu póte înţelege gréua problemă a statului maghiarŭ, care consistă şi în aceea, ca sĕ se păzéscă liniştea internă a popórelorŭ faţă cu orĭ ce agitaţiunĭ străine. Durere, că pe partea acestei agitaţiunĭ stau tocmai ómenii pressei. Din punctulŭ de vedere alŭ siguritâţii publice, din punctulŭ de vedere alŭ păcii comune nu ne este totŭ atâta de cele ce se scriu în oraşulŭ Bucurescĭ. Noi aicĭ avemŭ dreptulŭ sĕ susţinemŭ pacea faţă cu curentele contrare nouĕ ce se manifestă între străinĭ. Despre opurĭ scienţifice nu póte fi vorba, dér noi grăimŭ despre astfelŭ de opurĭ, carĭ singurŭ numai pentru aceea se scriu, ca sĕ agiteze unŭ poporŭ contra celuilaltŭ poporŭ; décă protestămŭ contra acestora nu póte sĕ ni-o ia în nume de rĕu nicĭ „Gazeta" şi nicĭ altcineva."

Cartea din cestiune nu cuprinde decâtŭ date istorice şi limbistice de valóre scienţifică. Parte mare din acestea s'au publicatŭ şi în foile române de aicĭ. D-lŭ Frâncu, suntemŭ siguri, nu s'a gânditŭ sĕ aţiţe pe Muntenĭ în contra Ungurilorŭ. La lucrulŭ acesta se pricepŭ multŭ mai bine fişpanii şi solgăbirăii ungurĭ din ţéră. Acésta trebue sĕ o scie d. Frâncu destulŭ de bine, cu atâtŭ mai vêrtosŭ că a învĕţatŭ câţiva anĭ şi la o şcólă unguréscă. Singura intenţiune a d-lui Frâncu a fost de a spune adevĕrulŭ despre raporturile din trecutŭ între Ungurĭ şi Românĭ. Décă tóte datele istorice despre aceste raporturĭ pledézĕ în contra Ungurilorŭ, dândŭ pe faţă perfidia cu care s'au purtatŭ ei faţă cu Românii, atuncĭ cine e de vină? — La Ungurĭ se vede că istoria este numai atuncĭ o sciinţă, când se falsifică faptele istorice în favórea lorŭ. Noi însĕ socotimŭ, că problema sciinţei istorice este de a scóte la lumină adevĕrulŭ. „Ellenzék" luând în apĕrare mĕsura despotică a confiscărei cărţii d-lui Frâncu întră în categoria şoviniştilorŭ, carĭ persecută literatura nóstră.

Ilŭ întrebămŭ dér încă odată: cu ce obrazŭ se mai gerézĕ şoviniştii ungurĭ ca liberalĭ?

Fortificarea Budapestei.

Unele ḑiare din Pesta au adusŭ scirĭ fórte amĕnunţite despre o apropiată întărire a Budapestei cu fortificaţiunĭ pasagere şi confirmă aceste scirĭ prin aceea, că după cum spune fóia ordinaţiunilorŭ armatei s'au ataşatŭ direcţiunei geniului din Budapesta patru căpitanĭ de geniu. Foile oficióse asigură, ca şi cum arŭ desminţi acele scirĭ, că despre unŭ planŭ de fortificare nu se scie nimicŭ în cercurile guvernului ungurescŭ, nicĭ la comanda de corpŭ de acolo, şi apoi nu se potŭ lua astfelŭ de hotărîrĭ, nicĭ sĕ se pună în esecutore, fără a fi încunosciinţate aceste douĕ locurĭ. Că s'au ataşatŭ patru căpitanĭ de geniu la direcţiunea de geniu din Pesta, ḑice „P. Lloyd«, pentru ale cărei lucrărĭ erau de ajunsŭ doi oficerĭ de acestŭ gradŭ, e adevĕratŭ, şi uşorŭ se póte esplica lucrulŭ. In faţa seriósei situaţiunĭ şi a necesităţii ce s'ar puté ivi, d'a se mai lua şi alte mĕsurĭ militare, este datoria administraţiunei de rĕsboiu, a pune *sĕ se studieze cu deamĕruntulŭ tóte raporturile terenului şi altele la timpŭ până ce e încă linişte*, ca sĕ nu fiă surprinsă de vr'o schimbare neprevĕḑută şi sĕ nu fiă silită a improvisa în ultimulŭ momentŭ decisiunĭ pré grăbite, ci sĕ fiă pregătită pentru tóte eventualităţile. Tóte aceste mĕsurĭ dovedescŭ *posibilitatea unui periculŭ*, dér nu se crede că e apropiatŭ.

O altă fóiă comunică, că e vorba d'a se transforma Budapesta într'o taberă întărită.

Din Ţéra Oltului, 31 Ianuariu 1887.

Stim. D-le Redactorŭ. Astăḑĭ, 31 Ianuariu, s'a sĕvîrşitŭ în comuna Scoreiu a doua alegere de membrii în comitetulŭ comitatensŭ alŭ ţĕrei Oltului.

Incă înainte de a sosi ḑiua alegerei s'a declaratŭ „conducĕtorulŭ.« Scorenilorŭ — ca sĕ-i ḑicŭ aşa — Iacob Knepfler, că elŭ póte da dovéḑĭ despre aceea, că locuitorii din Scoreiu trebue sĕ asculte de elŭ. Firesce, nu prin fapte generóse orĭ de binefacere şî-a câştigatŭ jupânulŭ Knepfler ascultare la locuitorii din satŭ, ci, ca Evreu, îşĭ are şi elŭ ca toţĭ Evreii apucăturile sale, pe carĭ, fiindŭ vorba tocmai de alegerĭ, scia că-şĭ va afla destulŭ terenŭ pentru a şi-le desvolta după placŭ, fără a se teme de controlulŭ legei, căcĭ prin numele de Evreu şi lui i se cuvenea parte din privilegiulŭ „patriotismului,« care de multe orĭ şi pe mulţĭ inşĭ îi scutesce astăḑĭ de asprimea legei.

Mijloculŭ la care a recursŭ jupânulŭ Knepfler pentru corumperea poporului a fostŭ rachiulŭ. In ḑiua premergĕtóre alegerei, Duminecă, 30 Ianuariu, alegĕtorii din Scoreiu se aflau *în corpore* la casa acestui Jidanŭ, din a căruia dărniciă ospătându-se, audiai din când în când: trăéscă Rusz Karoly!

In ḑiua de alegere apărù şi alŭ doilea „conducĕtorŭ," d. Nicolau Budacŭ, împreună cu fiiulŭ sĕu, d-lŭ învĕţătorŭ Ionŭ Budacŭ. Acestŭ din urmă a desvoltatŭ unŭ zelŭ neobositŭ în calitatea sa de corteşŭ, biletele cu alte nume le aduna şi le rupea, ér în loculŭ lorŭ da alte bilete cu numele lui Nicolau Budacŭ, Rusz Karoly şi Boer Oliver. Se înţelege că cu aceste bilete a consimţitŭ şi d-lŭ preşedinte Bardas Demeter, fiind-că îşĭ cunoscea ómenii sĕi. Invingerea veḑĭ-bine a fostŭ mai vêrtosŭ pe partea lorŭ; Nicolau Budacŭ şi Rusz Karoly au fostŭ aleşĭ ca membrii în comitetulŭ comitatensŭ, şi câtŭ pe aci era sĕ ésă şi Boer, care nicĭ n'a avutŭ dreptulŭ de alegere în vre-unŭ cercŭ electoralŭ, dér ca prin minune, pe lângă tóte apucăturile corumpĕtóre în loculŭ alŭ treilea a fostŭ alesŭ d-lŭ Iosifŭ Streza, despre care putemŭ şi noi ḑice că e Românŭ adevĕratŭ.

In loculŭ acesta îmĭ aducŭ aminte de-o sentinţă esprimată în memorandulu clubului naţionalŭ din Sibiiu, prin care se susţine, că n'au fostŭ nicĭodată timpurĭ, când streinii sĕ ne fi putută copleşi şi subjuga fără de ajutorulŭ Românilorŭ. Şi întru adevĕrŭ serviilismulŭ şi interesele particulare la mulţĭ conducĕtorĭ românĭ le întunecă mintea şi nu-i lasă a-şĭ mai aduce aminte de povaţa mântuitóre a străluciţilorŭ bărbaţĭ, carĭ şĭ-au pusŭ viéţa pentru noi, cum a fostŭ Şincai, Lazarŭ, Maiorŭ etc. Dér sĕ revinŭ la obiectŭ,

La prima alegere de membri în comitetulŭ comitatensŭ alŭ Ţĕrei Oltului. ce s'a întêmplatŭ în tómna anului trecutŭ totŭ în Scoreiu, au rĕuşitŭ Românii a alege din partea lorŭ trei repreşentanţĭ sdravenĭ, adecă pe d. Streza şi preoţii Monea şi Isaie. Acésta abunăséma nu le va fi convenitŭ Maghiarilorŭ şi de aceea i-a fostŭ fórte uşorŭ d-lui Iozsi de Albert ca prin unŭ protestŭ alŭ sĕu sĕ anuleze alegerea, măcarcă uniculŭ motivŭ ce l'a putută aduce a fostŭ împrejurarea, că unele comune au fostŭ incunosciinţate prea târḑiu despre ḑiua alegerei.

Acum însĕ s'a înaintatŭ altŭ protestŭ la oficiulŭ viceşpănescŭ din Făgăraşŭ, şi respective la comisiunea verificătóre, cu alte douĕ puncte multŭ mai ponderóse, şi anume: a) că s'au făcutŭ cele mai marĭ corupţiunĭ publice cu bĕuturĭ spirituóse şi b) că s'au băgat la urnă vre-o 11 bilete cu numele unorŭ alegĕtorĭ, carĭ nicĭ n'au fostŭ în acea ḑi prin Scorei. Aceste puncte se potŭ dovedi prin ḑecĭ de martorĭ. Suntemŭ acum fórte doritorĭ de a vedé resultatulŭ protestului; sĕ vedemŭ, décă întru adevĕrŭ se va anula alegerea şi décă se va strămuta loculŭ alegerei din Scoreiu în Porumbaculŭ inferiorŭ, ér eventualŭ, décă s'ar admite a treia alegere vremŭ sĕ scimŭ, óre şi acésta totŭ de susŭ ḑisulŭ preşedinte va fi condusă? — In fine trebue sĕ esprimŭ laudă şi mulţămită membrilorŭ din ambele comune Porumbace şi din comuna Colunŭ, ér din partea celorŭ dela scóla grăniţerescĭ fiă-mĭ permisŭ a spune că aşteptŭ mai multŭ.

Unŭ alegĕtorŭ.

De sub Găina, 6 Febr n. 1887.

Domnule Redactorŭ! In *Aradŭ* este colportată şi afişată următórea poesiă românéscă din sorginte unguréscă, căcĭ numai astfelŭ de isvorŭ póte avea unŭ asemenea rarŭ specimenŭ de literatură poetică:

Sĕ audimŭ!

Mĕi Române, frate dulce,
Dorile ivescu-se,
Amŭ durmitŭ deja 'n tăcere,
Sêrbĭ, Românĭ scolaţi-vĕ!

In vecinĭ, veḑĭ, arde casa.
Bulgaria s'a 'ngropatŭ,
Mórtă i a ei libertate,
Domnulŭ ei s'a detronatŭ.

Susŭ cu furcĭ şi susŭ cu apă,
Casa nóstră s'o păḑimŭ!
Nu e timpŭ de trăgănare,
Nu! căcĭ trăgănêndŭ perimŭ!

Aid' Sêrbule frate dulce,
Dă şi tu mâna cu noi,
Multŭ aşteptă bunii Ungurĭ
După noi şi după voiu.

D'avemŭ brâncĭ şi d'avemŭ voiă,
Prea tarĭ suntemŭ noi trei inşĭ,
S'ajutămŭ dér Bulgariei,
Atuncĭ dobêndimŭ patru inşĭ.

Nu lăsămŭ sĕ vină Muscalu
Căcĭ elŭ ni-ar aduce sbiciu,
Şi ni-ar lua libertatea,
Şi amŭ fi toţĭ nefericiţĭ.

Dămŭ mâna cu fraţii Ungurĭ,
Ungurii-sŭ tarĭ şi vĕrtoşĭ,
S'apĕrămŭ pre Impĕratulŭ*)
Şi ţéra, sĕ fimŭ voioşĭ.

Impĕratulŭ, ţéra-sŭ tare,
Intrunitĭ suntŭ ca şi ferulŭ.
Aidemŭ lorŭ într' apĕrare
Pre fricoşĭ nu-i rabdă ceriulŭ.

Sĕ trăiéscă Impĕratulŭ,
Sĕ trăiéscă şi ţéra,
Sĕ trăiéscă libertatea,
Dumneḑeu ni a ajuta!

Aşa de poeticĭ suntŭ patrioţii împintenaţĭ dela Aradŭ, *uti figura docet.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.
(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

STRASSBURG, 10 Februariu. — La banchetulŭ datŭ în onórea comisiunei ţĕrii, guvernatorulŭ Hohenlohe declară, că situaţiunea Europei e seriósă, deşi nu e iminentŭ nicĭ unŭ rĕsboiu. Spiritele numai atuncĭ e de speratŭ că se vorŭ linişti, când dispoşiţiunea generală a spiritelorŭ din Franţa va recunósce situaţiunea creată prin tractatulŭ dela Francfurt. Dér şi Alsaţia-Lotaringia trebue sĕ recunóscă deplinŭ efectulŭ tractatului, căcĭ numai atuncĭ póte spera sĕ fiă pusă pe piciorŭ egalŭ cu celelalte state germane.

LONDRA, 10 Februarie. — In cerculŭ Saint-Georges fù alesŭ cancelarulŭ tesaurului Goshen cu 5702 voturĭ membru alŭ parlamentului.

DIVERSE.

Necrologŭ. — Silvia, măr. Dr. Plopu, Ioanŭ, Lucreţia, Liviu şi Corneliu ca fii şi fiice; Dr. Georgiu Plopu, ca ginere; Michailŭ, Vasa, Petru, Stefanŭ, Iulia şi Elena, ca fraţĭ şi surorĭ; Constantinŭ Ionuţiasiu, ca socru; în fine nenumĕraţĭ consângenĭ, afinĭ şi amicĭ — cu inima plină de dorere aducŭ la cunoscinţă mórtea grabnică a neuitatului lorŭ părinte, respective frate, ginere, consângenŭ, afinŭ şi amicŭ: *Demetriu Iamaşdanu*, proprietarŭ în Curticiu, care după suferinţe scurte de abia câteva ḑile, a repausatŭ în 31/19 Ianuariu a. c. Imormêntarea multŭ regretatului defunctŭ s'a oficiatŭ după ritulŭ gr. or. românŭ în Curticiu în 2 Febr. (21 Ianuariu) a. c. la 9 óre d. a.

Fiă-i ţĕrîna uşóră!

Rectificare. In Nr. de erĭ alŭ fóiei nóstre, la corespondenţa din Mezzowo, şirulŭ 11 dela începutŭ, în locŭ de: elemente cu totulŭ destinate, sĕ se cetéscă: elemente cu totulŭ *distincte*

*) Ungurii când se adresézĕ cu buna către ţĕranii noştri le vorbescŭ de „împĕratŭ," pentrucă ţĕranii noştri nu sciu ce e rege, ci numai de unŭ împĕratŭ sciu. — Red.

---

vernatorului, locotenentŭ alŭ împĕratului, căcĭ Dacia era o provincià d'a împĕratului, nu d'a senatului. Dacia a fostŭ ântêiu de rangŭ pretorialŭ şi pe urmă a fostŭ ridicată la rangulŭ consularŭ.

In éstŭ oraşŭ se ţineau ḑisele *Concilia.* Erau nisce adunărĭ, nisce diete provinciale, nu o cameră electivă; era o instituţiune politico-religiósă. Augustŭ voise sĕ'şĭ instituiască unŭ cultŭ alŭ sĕu şi dedea voiă popórelorŭ sĕ se închine la orice ḑei, dér odată pe anŭ, la 1 Augustŭ, sĕ se triméţă delegaţĭ din fie care oraşŭ la capitală,—în Dacia la Sarmisegetuza şi, după ce se oficia serviciulŭ divinŭ de către sacerdotulŭ celorŭ 3 Dacii, guvernatorulŭ se făcea că întrébă pe delegaţĭ de interesele lorŭ. Aceste erau *Concilia.* Făceau adrese de mulţămire către guvernatorŭ, trimeteau la Roma ca sĕ felicite pe împĕratŭ pentru cutare séu cutare lucru. Erau câtŭ se póte de servile; nicĭodată nu arĕtau şi nemulţămirile lorŭ. Cu tóte astea guvernatorii se ţineaŭ de misiunea, că oile trebuiescŭ tunse, dér nu jupuite, şi odată unŭ procuratorŭ a făcutŭ anulŭ de 14 lunĭ şi lua imposite pentru atâtea, pe când la Roma trimetea pe 12 lunĭ. Când împĕratulŭ a aflatŭ, i-a luatŭ banii, dér i-a pusŭ în tesaurulŭ sĕu propriu. O singură dată se găsesce scrisŭ pe o piatră din Galia, că a făcutŭ oposiţiă.

(Va urma).

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Februariu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	96 35
Rentă de hârtiă 5%	87 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	104 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 50
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 —
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119 75
Renta de hârtiă austriacă	78 05
Renta de arg. austr.	80 05
Renta de aurŭ austr.	106 90
Losurile din 1860	131.25
Acţiunile băncei austro-ungare	850 —
Act. băncei de creditŭ ung.	270.50
Act. băncei de creditŭ austr.	297.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.02
Napoleon-d'orĭ	10.11
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 89
Londra 10 Livres sterlinge	128 10

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 27 Ianuarie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91—	92—
Renta rom. amort. (5%)	92½	93½
» convert. (6%)	85½	86½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	100—	101½
» ,, ,, (5%)	85—	86—
» » urban (7%)	98—	99—
» » » (6%)	91—	92—
» » » (5%)	81—	82—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	18.25	18.50
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02—	2.02—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 9 Februariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.46	Vênd.	8.48
Argint românesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	10 07	»	10 10
Lire turcescĭ	»	11.45	»	11.48
Imperialĭ	»	10.45	»	10.48
Galbenĭ	»	5 97	»	6.02
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 20 887. / a. f. sc. c. d.

Licitaţiune de pădure spre tăiare.

Din pădurea dominiului Csicsó-Keresztur, proprietatea fondului nostru de stipendie, se vorŭ vinde după planulŭ de economisare în „Costa viei" 27 jughere pădure de 48 anĭ, de bĕtrână, ér în „Chizosia" 24 jughere pădure de 88 anĭ tótă de stejarŭ séu în secţiunĭ de câte 5 jughere 160°☐ séu şi la olaltă la licitaţiunea ce se va ţiné aicĭ în Naseudŭ la oficiulŭ administraţiunei în **27-lea Februariu 1887** dela 10 până la 12 óre înainte de améḑĭ, celui ce va da mai multŭ, începêndŭ dela preţulŭ de strigare de 80 fl. v. a. pentru unŭ jugherŭ.

Vadiulŭ va trebui sĕ corespundă numĕrului jugherelorŭ à 80 fl. şi va trebui sĕ fiă 10% a preţului pădurei, la care va reflecta imbiiatorulŭ oferte sigilate timbrate şi provĕḑute cu acestŭ vadiu făcute în scrisŭ, se vorŭ accepta până la începerea licitaţiunei cu gura, dér în ele trebue sĕ fiă spusŭ, că oferintele cunósce bine condiţiunile şi se supune lorŭ necondiţiunatŭ.

Informaţiunĭ mai detaiate se dau aicĭ în órele oficióse.

Din şedinţa comisiunei administrătóre de fondurile scolastice centralĭ districtualĭ.

Năsĕudŭ, 19 Ianuariu 1887.

Preşedintele: **Ionŭ Ciocanŭ.** Secretarulŭ: **Ioachimŭ Mureşianu.**

Láttam:

Beszterczo, 1887 ⅓.

Br. Bánffy Dezsö, főispán, kir. biztos. 2—3

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
,, ,, ,, 5— 8 ,,	15%
,, ,, ,, 9—11 ,,	20%
,, ,, ,, 12—15 ,,	30%
,, ,, ,, 16—20 ,,	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS"

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.